

Bệnh Vô Cảm Nguy Hiểm Hơn Ebola

Văn Quang

Hầu như cả thế giới ngày nay đang lo sợ bệnh ebola lây lan khá mạnh. Nhưng dù sao nó cũng là thứ bệnh thuộc về thân thể hay thuộc về vật chất, một ngày nào đó nó sẽ được chữa lành như bao nhiêu thứ bệnh dịch khác con người đã trải qua. Còn bệnh vô cảm là thứ bệnh trong tâm con người, khó có thuốc nào trị lành nếu xã hội không thay đổi và chính cái TÂM con người phải tự chữa trị.

Ngày nay bệnh vô cảm ở VN đang có chiều hướng trở thành một căn bệnh xã hội. Bệnh này, không chỉ người dân mà tầng lớp cán bộ - những người được gọi là "công bộc của dân" và ngay cả những người được gọi là trí thức cũng mắc phải.

Bệnh vô cảm trong hệ thống công quyền thể hiện ở sự thờ ơ, ở các chiêu gây khó khăn, cản trở, thấy việc cần phải làm nhưng không làm hoặc đặt ra những đòi hỏi trái khoáy, cố tình kéo dài để vụ lợi... khiến người dân, doanh nghiệp, các tổ chức xã hội khi đến hệ thống công quyền đều không hài lòng, thậm chí bất bình. Không thiếu những "công bộc" buộc dân phải đến trình bày lần này lượt khác, tìm cách vờ vĩnh rồi mới giải quyết. Và còn hàng ngàn những thí dụ khác bất chấp quyền lợi của dân, dù là dân nghèo mạt rệp, buông mặc những cuộc sống lay lắt chờ chết để mưu quyền lợi cho bản thân và phe nhóm của mình. Nó cũng y chang cái kiểu khi vào bệnh viện cấp cứu, không có tiền thì cứ việc nằm ngoài hè chờ chết. Dư luận gần đây nóng lên sự vô cảm, tắc trách của nhân viên y tế dẫn đến cái chết oan uổng của người dân. Thầy giáo gạ tình với nữ học sinh để đổi lấy điểm. Rồi những vụ oan sai nghiêm trọng trong ngành tư pháp cho thấy bệnh vô cảm đang diễn ra cả trong những lãnh vực cứu người, dạy người và bảo vệ công lý.

Như vậy, trên bình diện xã hội, bệnh vô cảm đã phản ảnh sự suy giảm nền tảng đạo đức và tinh thần của xã hội. Nó làm cho con người không dám tin vào điều thiện, không dám đứng lên chiến đấu chống cái xấu và cái ác. Cái thiện và cái tốt sẽ bị cái xấu, cái ác tấn công, xâm hại; lẽ phải bị phủ nhận, công lý bị đẩy lùi. Và cái đáng lo sợ hơn chính là người ta coi đó như một chuyện bình thường, bởi quanh mình ai cũng như thế cả. Người ta có thể thản nhiên đứng nhìn cảnh một kẻ mạnh ăn hiếp kẻ yếu, người ta coi như không nhìn thấy kẻ gian móc túi trên xe buýt hoặc một vụ cướp giật trên hè phố, mặc dù việc đó xảy ra sờ sờ trước mắt. Một vụ tai nạn trên đường vắng, nạn nhân nằm trên vũng máu, xe gây ra tai nạn đã bỏ chạy mất tăm, còn bao nhiêu xe khác vẫn vun vút lao qua vì "quá bận", "quá vội"... Thậm chí, một chiếc xe chở hàng bị nạn, nhiều người còn xúm lại tranh nhau hôi của. Ghê sợ hơn, chuyện tài xế xe hơi gây tai nạn còn cố tình quay xe lại cán hoặc chèn cho người ta chết hẳn để đền một thể, vì họ nghĩ rằng, nếu còn sống mà bị thương tật, họ phải nuôi dưỡng, tốn phí gấp nhiều lần, vậy mà nhiều người vẫn chỉ biết trơ mắt ra đứng nhìn.

Tại sao người ta không can thiệp? Bởi người ta sợ liên lụy, mang vạ vào thân. Dần dần hình thành lối sống thực dụng trong một số khá đông người Việt Nam. Người ta vô cảm trước nỗi đau của đồng loại.

Trong lịch sử, chưa bao giờ dân ta có bệnh vô cảm như ngày nay. Lý giải cho căn nguyên của bệnh vô cảm, TS Trịnh Trung Hòa phân tích: *"Người Việt chúng ta từ xưa đến nay luôn có truyền thống tương thân tương ái, lá lành đùm lá rách, yêu thương, sẽ chia với đồng loại. Trong lịch sử, chưa bao giờ dân ta có bệnh vô cảm. Thế nhưng, gần đây, giữa nền kinh tế thị trường, lối sống chạy theo cái "tôi" nên người ta thờ ơ trước nỗi đau đồng loại. Nguyên nhân đầu tiên là do sự chuyển hóa sang cơ chế thị trường, mạnh được yếu thua, một số người có tâm lý việc không liên quan đến mình thì mặc kệ".* Nếu là căn bệnh xã hội thì nguyên nhân tổng hợp bao gồm các yếu tố mang tính xã hội, kinh tế, văn hóa và chính trị.

Câu "thành ngữ" "sống chết mặc bay, tiền thầy bỏ túi" hoặc nói như mấy cậu thanh niên là cứ theo "chủ nghĩa Mác Kê Nô" đã phổ biến trong xã hội khi con người vì tư lợi cá nhân. TS. Tô Văn Trường, thành viên Ban chủ nhiệm chương trình nghiên cứu khoa học trọng điểm cấp Nhà nước của Bộ Khoa học - Công nghệ cho rằng: *"Ở nước ta hiện nay, bệnh vô cảm gần như trở thành một căn bệnh xã hội có sức lây nhiễm cao. Đối tượng mắc bệnh này rất rộng rãi, đủ loại người, bao gồm cả những người có học, hiểu biết rộng, tôn trọng luật pháp".*

TS Trịnh Trung Hòa cho rằng, những hành vi của căn bệnh vô cảm đang "tác oai tác quái" lên xã hội chúng ta hiện nay. Người vô cảm thường ngại phiền phức, họ không dám tố giác, ngăn chặn kẻ gây ra tội ác. Như thế chính họ lại gây ra tội ác một cách vô thức. Từ chuyện hè phố đến chuyện lớn hơn của những người có trách nhiệm với xã hội. Bệnh vô cảm xảy ra ở nhiều cấp độ khác nhau. Có một chuyện lớn hơn thuộc về lương tâm

và trách nhiệm đối với lịch sử đang gây ra một luồng sóng dữ dội âm thầm trong lòng những người Sài Gòn. Người ta đang hỏi đó có phải là một cách làm “vô cảm” không?

Sự bảo vệ di tích xưa

Thưa bạn đọc, tôi đã từng viết về thương xá Tax cùng với nỗi thương tiếc thăm thẳm trong bài “60 năm Sài Gòn trong tôi” cách đây gần hai tháng vào ngày 29 tháng 8-2014 nhưng hầu như đó là tâm sự của riêng tôi, chưa phải là của hầu hết những người dân Sài Gòn. Đến nay, sau khi Thương xá Tax đã đóng cửa im lìm, dư luận lại đang bùng dậy với những tiếc thương, những băn khoăn và những đề nghị từ trong tâm huyết của những người đã từng sống, đang sống ở thành phố này.

Đúng 14 giờ ngày 25/9/2014, loa thông báo của ban quản lý vang lên: “Thương xá Tax ngừng hoạt động”. Những giọt nước mắt đã rơi trên mặt những người yêu quý thương xá này. Những tiểu thương đã từng gắn bó với TX Tax ngồi ngẩn ngơ, lưu luyến với nơi làm ăn sinh sống qua nhiều đời. Không những thế, đến ngay cả người nước ngoài cũng đã có những đề nghị với chính quyền thành phố về việc bảo tồn di tích lịch sử này.

Quả thật tôi cảm thấy rất xấu hổ với các vị người nước ngoài đã thiết tha quan tâm đến di tích lịch sử trên ngay mảnh đất quê hương của tôi. Và đã có nhiều lời chỉ trích khá nặng nề của người dân trong nước về cái thứ bệnh vô cảm của những người có trách nhiệm.

Phải chăng đó là bệnh vô cảm đang tàn phá tâm hồn văn hóa dân tộc?

Bạn Hoàng Xuân đã viết trên tờ VN Express: “*Vào những ngày cuối cùng trước khi Tax đóng cửa, nhiều người dân Sài Gòn, ăn mặc giản dị, dắt cả gia đình ngồi cùng nhau trên những chiếc ghế băng nhỏ cũ kỹ bằng gỗ đặt sát lan can phần thông tầng, lặng ngắm Tax như không thể nỡ mắt. Những người khác thì nhau chụp ảnh với con gà đồng hay từng góc một cửa chiếc cầu thang. Rất nhiều người khi biết Tax sẽ bị đập toàn bộ đã thẳng thốt hỏi cách mua lại những chi tiết nói trên, mà theo họ, đã cất giữ một phần hồn Sài Gòn và cả một phần đời trong họ*”. Vâng, Tax đã có mặt ở Sài Gòn này hơn 100 năm.

Phải chăng đó là một thứ bệnh vô cảm đang tàn phá tâm hồn và văn hóa đất nước. Những người nước ngoài sợ rằng nó sẽ tàn phá một phần văn hóa của nhân loại. Bạn thấy gì khi đọc văn thư này của Tổng lãnh sự quán Phần Lan?

Giới ngoại giao đề nghị bảo tồn một phần Thương xá Tax

Đại diện Tổng lãnh sự quán Phần Lan tại TP Sài Gòn vừa gửi một lá thư cho UBND TP Sài Gòn và Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch VN đề nghị một số giải pháp nhằm giúp bảo tồn một phần Thương xá Tax bị phá dỡ để xây dựng thành một trung tâm thương mại cao 40 tầng. Nội dung lá thư cho thấy giải pháp được đề nghị trước tiên là giữ nguyên trạng “phần sảnh lobby chính, cùng sàn lót gạch mosaic và cầu thang chính của Thương xá Tax” để sau này sẽ được “tích hợp vào phần thiết kế của tòa nhà mới sẽ được xây dựng thay thế”. Còn nếu giải pháp trên không được thực hiện thì lá thư đề nghị “sẽ có một giải pháp khác để tháo dỡ, di chuyển và giữ lại các phần thiết kế (sàn khảm mosaic, lan can, tay vịn và các đầu cầu thang chạm trổ) của cầu thang và lobby sảnh chính”.

Đại diện Tổng lãnh sự quán Phần Lan hứa hẹn có thể đứng ra tự thu xếp nhân công và chi phí để thực hiện giải pháp thứ hai. Sau này các bộ phận được tháo dỡ sẽ được “tích hợp vào các công trình bảo tàng và tôn tạo khác một cách có hệ thống và chuyên nghiệp thay vì chỉ đập bỏ, chia nhỏ hay phân tán cho mỗi nơi một mẩu”, lá thư viết. Để thực hiện được việc tháo dỡ, lá thư đề nghị các cơ quan có thẩm quyền chấp thuận và cho họ thời gian, dự trù trong vòng 15-20 ngày để thực hiện.

Công trình Thương xá Tax được xây dựng xong lần đầu tiên vào năm 1924 sau đó được sửa đổi nhiều lần. Tuy nhiên theo bức thư thì phần kiến trúc bên trong của tòa nhà là sảnh chính, nền sảnh chính lót gạch mosaic và cầu thang sảnh chính vẫn là những khoản mục được giữ nguyên bản từ năm 1924.

Trước đó, trả lời phỏng vấn của báo chí, ông Đoàn Hoài Minh, Giám đốc dự án của Tổng công ty Thương mại Sài Gòn (Satra), chủ đầu tư dự án Thương xá Tax mới cho biết trong thiết kế của tòa nhà mới, các chi tiết kiến

trúc gắn liền với lịch sử tòa nhà sẽ được xem xét lưu giữ một phần. Tuy nhiên chưa thể xác định chi tiết cụ thể do công trình vẫn đang trong giai đoạn thiết kế.

Một số nhà ngoại giao nước ngoài còn tha thiết đến di sản văn hóa của TX Tax như thế mà những người trong cuộc vẫn bình chân như vại đến nay cũng chưa có câu trả lời dứt khoát thì có đáng buồn cho số phận người VN không? Nhưng những con người Sài Gòn vẫn không lùi bước. Họ vẫn cùng nhau ra sức ngăn chặn sự tàn phá di tích lịch sử này.

Hơn 300 người ký bản đề nghị bảo tồn di sản tại Thương xá Tax

Với mong muốn bảo tồn những di sản trong Thương xá Tax, hơn 300 người gồm kiến trúc sư, nhà nghiên cứu các lĩnh vực, sinh viên... đã cùng ký vào bản “kiến nghị” để Tổng lãnh sự danh dự Phần Lan gửi kèm bản “kiến nghị” bảo tồn Thương xá Tax đến UBND TP Sài Gòn. Bản đề nghị thể hiện nguyện vọng của người dân thành phố cũng như những người bạn nước ngoài.

Tối 6-10, trao đổi với Thời báo Kinh tế Sài Gòn Online, ông Trần Hữu Khoa, kiến trúc sư tại Sài Gòn, đại diện cho nhóm những nhà nghiên cứu, kiến trúc sư cho biết, khi biết được thông tin về việc di dời các nhà kinh doanh để tháo dỡ thương xá Tax, các thành viên trong nhóm bắt đầu lên tiếng với tư cách là những người có chuyên môn đánh giá giá trị thật sự của Thương xá Tax bằng các bài viết được đăng trên trang cá nhân và một số báo. Tuy nhiên, theo ông Khoa, tiếng nói này mặc dù nhận được nhiều sự ủng hộ nhưng không đủ mạnh để có thể đề nghị lên thành phố, ông Khoa cho biết: *“Chúng tôi nhận ra rằng việc giữ lại thương xá Tax và ngăn cản xây dựng cao ốc tại đây là điều quá tầm với, nên đã chuyển sang hướng kêu gọi bảo tồn những di sản văn hóa còn tồn tại trong Thương xá Tax, tránh bị thất lạc hư hỏng như đối với nhà hát Trưng Vương Đà Nẵng khi xây mới cải tạo”*

Ông Khoa cũng cho biết, điều may mắn là nhóm của ông nhận được sự ủng hộ của cục Di sản bộ Văn hóa Thể Thao (VHTT) và một số vị có chuyên môn trong ngành khảo cổ, nghiên cứu lịch sử của Việt Nam, cũng như trên thế giới.

Ông Khoa cho biết, tính cho đến khoảng 24 giờ ngày 6-10, sau 3 tiếng số ủng hộ đã lên tới hơn 300 người. Trong đó, có những tên tuổi như TS Nguyễn Thị Hậu, Phó Tổng Thư ký Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, TS. Lâm Thị Mỹ Dung, Chủ nhiệm Bộ môn Khảo cổ học, Giám đốc Bảo tàng Nhân Học, Trường ĐHKHXH&NV, ĐHQG Hà Nội, Tim Doling, nhà nghiên cứu lịch sử Sài Gòn, quốc tịch Anh...

Ông Phan Khắc Huy, Giám Đốc Công ty Cội Việt, cho biết, việc bảo tồn di sản trong Thương xá Tax là cần thiết vì nơi đây là một phần của Sài Gòn, là một vật chứng, một dấu gạch nối giữa quá khứ đến hiện tại và cho cả tương lai.

Cách đây khoảng chín năm, Tòa án TP Sài Gòn, một công trình hết sức đẹp đẽ do kiến trúc sư người Pháp Bourard Foulhoux thiết kế và xây dựng từ 1881 đến năm 1885, cũng đã được phía chính phủ Pháp đặt vấn đề giúp đỡ bảo tồn. Vài vị kiến trúc sư tham gia dự án bảo tồn kể, trong suốt mấy tháng lang thang từ tầng hầm lên tầng mái của kiến trúc đẹp tuyệt vời này, họ phát hiện có quá nhiều chi tiết đã bị đập bỏ hoặc sửa chữa vô cùng tùy tiện. Các bức tượng Nữ thần công lý đặt trước các phòng xử án cũng đã bị lấy mất hoặc không còn nguyên bản. Để trùng tu lại cần có bản thiết kế gốc, nhưng tại Việt Nam các tài liệu liên quan hầu hết bị thất lạc nhiều năm qua chiến tranh. Nhóm trùng tu phải liên lạc với phía Pháp và được giúp đỡ rất nhiệt tình, thậm chí ngay cả khi nó quá khó khăn và vượt quá khả năng của mình thì họ vẫn cố gắng tìm từng đầu mối nhỏ nhất để gửi sang Việt Nam, họ tận tụy giúp chúng ta giữ gìn các công trình tuyệt đẹp này.

Sự hờ hững của người có trách nhiệm trực tiếp trong việc giữ gìn những công trình kiến trúc vừa đẹp đẽ, vừa là những cột mốc của lịch sử Sài Gòn, gắn chặt với tình cảm của người yêu Sài Gòn thật trái ngược một cách đáng trách với lòng tha thiết của những người khách nước ngoài đang làm công việc ngoại giao kia”.

Nếu bạn nhìn thấy những di tích cũ như cái cổng làng xưa được giữ nguyên vẹn cho đến ngày nay, bạn sẽ vô cùng thích thú và cảm ơn ông cha ta đã biết cách giữ gìn gia sản đồ sộ cho con cháu. Cổng làng vẫn lưu giữ những nét chất phác, đôn hậu của một làng quê. Bên cạnh cuộc sống xô bồ và vội vã, sau những chiếc cổng làng rêu phong là một cuộc sống giản dị thắm tình làng nghĩa xóm. Và cũng rất hữu tình như nhà thơ Bằng Bá Lân đã diễn tả:

“Sáng hồng lơ lửng mây son,
Mặt trời thức giấc, véo von chim chào.
Cổng làng rộng mở ồn ào,
Nông phu lững thững đi vào nắng mai”.

Tưởng không còn gì đẹp hơn bức tranh quê Việt Nam đó. Các vị khách nước ngoài khi đến Sài Gòn họ sẽ không buồn nhìn đến tòa nhà 40 tầng sẽ được xây dựng dù nó “hoành tráng” đến đâu bởi họ đã từng đặt chân lên những tòa nhà 80 tầng tráng lệ rồi. Họ sẽ đi tìm những di tích mà không nơi nào có ngoại trừ đất nước mà họ ghé thăm. Nhưng những tiếng kêu than này của những người Sài Gòn có còn kịp không, xin hãy dừng tay lại để nghe nguyện vọng tha thiết của người dân. Đừng để cái bệnh vô cảm tàn phá thêm nữa.

Cái Sài Gòn cũ này nếu không trùng tu, cứu giúp thì xin đừng đập phá nó.

Rất nhiều bạn đọc đã chia sẻ trên khắp các trang báo. Tôi chỉ trích dẫn 3 ý kiến nhỏ:

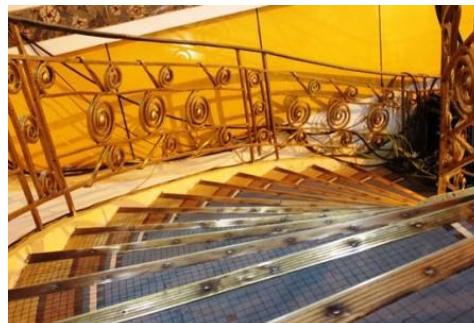
- Bạn camduong viết: Thế mới biết tại sao học sinh nước ta không muốn học lịch sử, vì người lớn chúng ta đã và đang phá bỏ lịch sử không thương tiếc, chỉ mong muốn lợi nhuận bất chấp tất cả là kẻ phá hoại thành phố xinh đẹp này
- Bạn có biệt danh Saigon 84 viết: Các TP Châu Âu các toà nhà như vậy họ còn lưu giữ rất nhiều từ thời đế chế La Mã khoảng (thế kỉ thứ 4-thế kỉ 14) cho đến nay họ còn giữ lại được cho nhân loại, mà của họ còn trải qua rất nhiều tàn phá mà còn giữ cho hôm nay. Việt Nam giờ hoà bình hết chuyện làm đi đập đi xây mới ngay trên những giá trị xương máu và lịch sử để có được. Nếu thích xây 1 Sai Gon hiện đại thì đề nghị xây bên Q9, Q2, Q12, Q7.....còn đầy đất bên đây tha hồ xây, chứ đây cái chỗ bé tí cứ thích vào đập phá, xây dựng. Xây 1 cái Sai Gon 2 ở chỗ khác đi. Cái Sài Gòn cũ này nếu không trùng tu, cứu giúp thì xin đừng đào xới đập phá nó.
- Bạn có biệt danh that vong viết: Giờ chỉ hi vọng LƯƠNG TÂM của mấy người lãnh đạo thôi.

Xin gửi những hàng chữ này đến lương tâm của những người sẽ chịu trách nhiệm trước lịch sử dân tộc. Các vị cũng đừng quên câu nói nổi tiếng này: “Nếu anh bắn vào quá khứ bằng khẩu súng lục, tương lai sẽ bắn lại anh bằng một khẩu đại bác”.

Văn Quang 24-10-2014

Thương xá Tax di tích trăm năm của TP Sài Gòn - Đúng 14 giờ ngày 25 tháng 9 2014 đóng cửa Thương xá Tax hàng chữ Goodbye như lời chào vĩnh biệt. --- Sàn lót gạch mosaic quý hiếm nên được bảo tồn

Tay vịn có hình con gà và cầu thang uốn trong Thương xá Tax --- Cầu thang màu vàng rất đặc biệt của TX Tax --- Chị Lâm Thị Vân, một người dân Sài Gòn, đứng lặng khóc khi nghe loa thông báo Thương xá Tax đóng cửa.

Có những ông già ngồi lặng nhìn TX Tax lần cuối --- Nhiều tiểu thương nán lại thần thờ nhìn công trình kiến trúc hơn 130 năm đã từng gắn bó cuộc đời mình. --- Chiếc cổng hình tháp bút trăm tuổi ở "Làng tiến sĩ" được nhiều du khách chiêm ngưỡng và ca ngợi.